

MÍÐVIKAN

Jógvan Niclasen, kendur føroyingur í Leith

Robert P. Brockie (1904-1980), kom úr Leith til Føroya í 1933. Her eigur hann fitt av eftirkomarum

Jóhannes og konan Jane saman við soninum John, hvør ætt framvegis hevur samband við sína føroysku ætt

Hans Joensen fann konuna, norsku Annette, í Leith, har hann eisini arbeiddi

Leith. Helst hevur hetta eisini verið fyri at bunkra.

Í hvussu er í 1873 var rutusam-band til Leith. Sambandið hevur verið lagaligt, bert triggjar dagar, nógv styttri enn til Danmarkar.

Hetta gjørdi sitt til, at føroyskur ungdómur longu tá gjørdi tað, sum framvegis nógv verður tosað um, nevnliga at fara aðra staðni enn til Danmarkar at útbugva seg.

Í 1889 fór tann 18 ára gamli havn-ar-drongurin Dánjal Jákup Daniel-sen til Skotlands at læra til maskin-meistara.

Hansara søga kom at gerast meira “skotskt” enn hetta. Tá ið hann kom aftur úr Congo í 1903 búði hann í Glasgow, og tað var í Edinburgh at hann sama ár byrjaði sína søguligu fundarrøð, sum førði til, at belgiski kongurin Leopold 2. mátti geva Congo frá sær í 1908. Henda søgan er lýst í undanfarnum Miðvikum.

Hann fekk eisini konu í Leith, (Nico)linu, sum hevði føroysk for-eldur.

Lina var dóttir Katrinu Henrikku, f. Viderø, av Viðareiði og Jógvan Niclassen av Skálatoftum. Tað er ein áhugaverd søgu um, hvussu tey endaðu í Leith.

Jógvan var føddur 2. januar 1846. Tá ið Katrina var ung, hevði hon fingið eyga á henda unga drong á Skálatoftum. Hetta dámdi als ikki foreldrunum. Hon var bónda-dóttir í Miðstovuni, sum var eitt valahús, stórir bóndagarður og nógv jørð. Men hesin drongurin av Skálatoftum átti einki. Tað sá ikki væl út at koma saman hjá teimum báðum.

Katrina tænti í Prestagarðinum á Viðareiði, har Ernst Wesenberg var prestur. Hann doyði í 1871, og nakað eftir fer einkjan av landinum. Katrina er helst farin avstað við einkjuni til Danmarkar.

Nú mundu øll rokna við, at tey vóru atskild med alla. Hann lá við sama lag í Haraldssundi og fiskaði goggur til skotsk skip, sum javnan komu inn at keypa agn.

So einaferð sleppir Jógvan út at fiska við einum av hesum bátunum, og hann fer við honum til Leith. Nú kemur samband aftur millum Katrinu og Jógvan. Katrina fer til Leith, og tey giftast. Tey finga tvær døtur, Linu og Elspu. Elspa giftist við Zakaris hjá Polla Vilhelm úr Havn. Tað hevur ikki eydnast at fáa uppspurt, um nøkur ætt er eftir tey. Skálatofta Jógvan starvaðist

sum „stevedore“, formaður fyri havnararbeiðsmonnunum í Leith

Hann doyði í 1895. Føroyinga-tíðindi gav honum tað ummæli, at “hann var ein trúfastur føroyinga-vinur, sum í mong ár hevur verið búsitandi í Leith. Hann verður saknaður av mongum, sum hann hevur víst blíðskap og verið góður stuðul fyri.”

Einkjan kom heim aftur til Fø-roya, helst saman við Dollanum og Linu. Her doyði hon í 1907 og varð jarðað á Svínaryggi.

Aðrir føroyingar í Leith hesa tíðina vóru Julianna og Tummas Askham. Tey kendu og komu saman við familjuni hjá Annette Joensen í Leith. Hon giftist við keypmanninum, Hans Joensen, í Havn, sum fekk útbugving í Leith, og sum komin heim aftur hevði nógv handilssamband við Leith.

Føroyingar og norðmenn plagdu at hittast hjá norska sjómansprest-inum. Her komu eisini Katrina og Jógvan Niclassen, verforforeldrini hjá Dollanum.

Askhamfólkini komu heim til Føroya aftur í 1898.

Tá Anette og Dollin við konu síni, Linu, komu higar at bugva, hildu tey øll á at koma saman.

Í røðini Hendur ið Sleptu høvdu vit fyri kortum søguna um Johannes Jeremiassen, Elduvíks Jóannes, sum seinast í 1800-talinum flutti til Leith við øllum húskinum. Bara sonurin, Niels Johannessen, kom aftur til Føroya.

Jóhannes á Trøllanesi

Jóhannes Joensen av Trøllanesi, f. 30. juli 1829, var við til at stovna fyrsta fiskivinnufelag í Norðoyggjum “Norderø Fiskeri- og Skibs-selskab af 1865.” Millum parta-eigararnar vóru eisini beiggjar hansara, Elias, Mikkjál og Símun.

Felagið keypti “Caprice” í 1865, men tað gekk ikki serliga væl, og nógvir trupulleikar vóru. Tað endaði við, at Jóhannes yvirtók skipið í 1871. Hann flutti til Skotlands og búði í Leith. Tað seinasta, sum frættist frá Jóhannes var, at hann fekk ein skaða umborð og doyði í 1875. Tað er eingin ivi um, at Jóhannes hevur verið ein merkismaður, men hann var eitt sindur framman fyri sína tíð. Millum annað verður sagt, at hann lærði børnini á Trøllanesi at lesa langt áðrenn nakað var, sum æt almennur skúli.

Funnu ættina aftur

Her kundi søgan enda, men fyri einum 45 árum síðani var farið at kanna hvat ið var hent ætt hansara Við hjálp frá góðum fólki fingust upplýsingar um hana.

Í 1859 giftist Jóhannes, 32 ára gamal, við 18 ára gomlu Jane McKay. Í 1861 finga tey sonin John McKay, og nú er Joensen blivið til Johnson. Tey trý vóru eisini í Føroyum eina ferð, tá sonurin John var heilt lítill.

John, yngri, giftist 58 ára gamal í 1919 við 33 ára gomlu Martha Halliday. Tey bæði finga tvey børn, John og Elfredu, kallað Freda.

Tað kom púra óvart á hesi bæði, tá tey umleið 1970 finga at vita, at abbi teirra var føroyingur. Tað vistu tey einki um. Tey hildu, at hann var úr Helgoland. Men hetta førði til eitt samband við Føroyar, sum helt til teirra deyðadag. Ættin úr Føroyum hitti fleiri ferðir Fredu og mann hennara Gordon, sum hon giftist við í 1964. Tey finga ikki børn saman.

John doyði fyri nakað nógvum árum síðani. Hann átti tvey børn. Dóttirina Dorothy, sum býr í Australia og sonin Bill, sum býr sunnarlaga í Onglandi.

Vit báðir eru fermenningar. Hann hevur verið í Føroyum, og vit hittust í Onglandi í juli í ár.

Ein framúr kvinna

Tey bæði Freda og Gordon búðu í Edinburgh nærum alla teirra tíð

Gordon hevði verið hermaður undir krígunum. Hann var annars prentari og hevði sera avgjördar hugsanir um samfelagsviðurskipti.

Prestur segði um Fredu, tá ið hon fór til gravar, at tað var nakað háborðið yvir henni. Hon hevði ein so elskiligan persónleika, var so mild, imøtikomandi, tolin, fólkalig,

umsorgsfull, gávumild, klagði ong-antið og takksom fyri alt. Góðskan strálaði frá henni. Freda var ein sameining av eginleikunum hjá bæði Marthu og Mariu í Nýggja Testamenti. At vera saman við henni gav einum ein serstakan frið í sálina.

Men Freda hevði eisini avgjörð-ar støður. Hon kundi ikki torga royking. Eina ferð fekk hon í boði at arbeiða í einum handli, men tá hon kom eftir, at sigarettir vórðu seldar her, vildi hon ikki taka av. Hon fekk sær seinni starv aðrastaðni, har hon slapp undan at selja slíkt eitur.

Freda var eisini nær knýtt at kirkjuni, og her gjørdi hon nógv sjálvboðið arbeiði, sum t.d. at taka sær av fremmandafólki, sum komu til gudstænastu. Hetta gjørdi hon uttan hóvasták. Alt hetta gjørdi, at hon fekk eisini nógvir vinir.

Hon var eisini av góðum bergi brotin.

Úr Edinburgh og Leith til Føroya

Men tað er eisini mótsatt, at fólk úr Leith/Edinburgh eru endað í Føroyum og hava myndað okkara samfelag. Hetta er galdandi fyri Brockie ættina. Tann fyrsti Brockie í Føroyum var Robert P. Brockie (1904-1980). Hann var føddur í Edinburgh og kom ungur til firma Charles Mauritsen í Leith, har hann fekk handilsútbúgving. Henda fyri-tøkan hevði longu tá nógv samband til Føroya.

Tá ið kreppan kom í 1930 komu nógvir føroyskar fyritøkur í trupul-leikar. Tískil noyddist Charles Mauritsen at yvirtaka ognirnar hjá Ludda Kristian í Tinganesi. Í 1932 kom Robert Brockie til Føroya at stýra fyrítøkuni, og tað dugdi hann sera væl. Hann bleiv verandi í Føroyum saman við børnunum og konu síni Cis.

Hetta endaði við, at Brockie yvir-tók hetta virksema undir navninum p/f Robert P. Brockie & co.

Undir seinna heimsbardaga hevði fyrítøkan tvey skip í sigling millum Føroyar og Skotland, Baranda og Barjama, og kom fyrítøkan tá at at hava alstóran týðning fyri vøruf lutningin til Føroya. Hesum stóð Bob, sum hann var kallaður, á odda fyri, og tá var ofta arbeitt dag og nátt fyri at fáa hetta avgreitt skjótt undir teimum serligu um-støðum, sum tá vóru. Robert gjørd-ist bretskur varakonsul.

Fyrítøkan er nú farin á aðrar hendur, men framvegis er tann nú økta Brockieættin virkin á ymiskum økjum í okkara samfelagi.

Komandi partur

Í komandi parti verður komið til Dalry nærindis Glasgow. Her var funnið fram til húsið, har William G. Sloan varð føddur júst 175 ár frammanundan.